

Bouwbesluit 2012

CE-markering en Erkende kwaliteitsverklaringen

Een groot aantal voorschriften over het (ver)bouwen, gebruiken en slopen van gebouwen en andere bouwwerken is samengevoegd in het Bouwbesluit 2012. Het Bouwbesluit 2012 is in de plaats gekomen van het Bouwbesluit 2003, de daarbij behorende ministeriële regeling, het Gebruiksbesluit en een aantal voorschriften uit de gemeentelijke bouwverordeningen. Het bevat ook enkele nieuwe voorschriften.

Het Bouwbesluit 2012 stelt veelal bouwtechnische eisen om een veilig, gezond en energiezuinig gebouw te kunnen realiseren. Maar de bouwtechnische kwaliteit van een bouwwerk wordt niet alleen bepaald door het ontwerp en de realisatie van het bouwplan, maar ook door de materialen en producten die worden gebruikt. Van belang is die producten te kiezen waarvan de eigenschappen (technische specificaties) bekend zijn en de prestatie van het product in zijn eindtoepassing (bouwwerk) gegarandeerd wordt. De CE-markering en erkende kwaliteitsverklaring geven informatie over de kwaliteit van het product, op grond waarvan partijen in de bouw kunnen beoordelen of het bouwwerk waarin deze producten worden verwerkt, zal voldoen aan de bouwtechnische eisen die van toepassing zijn op het bouwwerk.

Afbeelding CE-Logo

CE-markering

Op een groot aantal producten, dat in Nederland in de handel wordt gebracht, zit een CE-merkteken of CE-logo. Ook veel bouwproducten zijn voorzien van dit Europese merkteken, ook wel CE-markering genoemd.

Deze CE-markering laat zien dat het product is getest volgens Europese, geharmoniseerde testmethoden. In de meeste gevallen betekent dit dat de gebruiker een veilig product in handen heeft. Maar voor bouwproducten geldt vaak dat het geen eindproduct is en dat het nog verwerkt moet worden of geïnstalleerd in een bouwwerk. De prestaties van bouwproducten, zoals die zijn aangegeven bij de CE-markering, hangen nauw samen met hun eindgebruik in een bouwwerk. Zo moet een bouwproduct worden getest op bijvoorbeeld de Europese brandklassen als voor het onderdeel waar dat product in wordt geïnstalleerd, bijvoorbeeld een beschermde vluchtroute, een Europese brandklasse wordt geëist.

De regels voor CE-markering staan in de nu geldende Europese Richtlijn bouwproducten (89/106/EEG). Op 1 juli 2013 zal deze richtlijn worden vervangen door de Verordening bouwproducten nr. 305/2011. Zie voor meer informatie infoblad "Van Richtlijn naar Verordening bouwproducten".

Essentiële kenmerken

De CE-markering op een bouwproduct geeft informatie over de prestatie van het product op de essentiële kenmerken (eigenschappen) voor de toepassing van het product. De CE-markering en de meegeleverde informatie heeft als doel de afnemer van het product, o.a. bouwers, constructeurs en architecten, hierover te informeren. Aan de hand van deze informatie kan de gebruiker beoordelen of het product al dan niet geschikt is voor de toepassing die hij voor ogen heeft (in een bouwdeel) en of het bouwwerk met dat product kan voldoen aan de geldende bouwtechnische eisen.

Bij het in de handel brengen van een bouwproduct moet de fabrikant aangeven wat de productprestaties zijn van zijn product op de essentiële kenmerken die vallen onder de fundamentele eisen voor bouwwerken uit de Verordening bouwproducten.

Fundamentele eisen voor bouwwerken:

- 1 Mechanische weerstand en stabiliteit
  - 2 Brandveiligheid
  - 3 Hygiëne, gezondheid en milieu
  - 4 Veiligheid, toegankelijkheid bij gebruik
  - 5 Bescherming tegen geluidshinder
  - 6 energiebesparing en warmtebehoud
  - 7 Duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen*
- * Fundamentele eis nr. 7 is nieuw t.o.v. de Richtlijn bouwproducten.

De prestatie van het bouwproduct wordt bepaald op basis van de Europees geharmoniseerde testmethoden, die zijn opgenomen in de Europese normen en Europese technische goedkeuringen (technische specificaties genaamd).

In een geharmoniseerde norm staan de kenmerken die van belang zijn voor de bepaling van de prestatie, bijvoorbeeld mechanische sterkte, druksterkte, waterdichtheid, gedrag bij brand, gezondheidsaspecten, etc.

Voor meer informatie over technische specificaties, zie ook het dossier Bouwproducten en het Contactpunt Bouwproducten op www.rijksoverheid.nl.

Declaratie van productprestaties

Aangezien de fabrikant met de CE-markering op zijn product ook een eigen verklaring afgeeft is hij ook direct aansprakelijk voor de gedeclareerde (door die fabrikant aangegeven) prestatie van het product.

Wanneer een bouwproduct niet blijkt te voldoen aan de prestaties als door de fabrikant opgegeven in de CE markering, kan het markttoezicht maatregelen treffen, bijvoorbeeld een dwangsom opleggen en in het uiterste geval het uit markt halen van die producten. De fabrikant is dan aansprakelijk voor de kosten daarvan.

Wanneer het bouwwerk niet voldoet aan de wettelijke bouwtechnische eisen, doordat het product niet de prestatie levert die mag worden verwacht op basis van de informatie van de fabrikant, dan is hij aansprakelijk voor de mogelijke schade. Dat geldt ook als deze falende producten reeds zijn verwerkt in een bouwwerk.

De fabrikant van deze producten kan aansprakelijk worden gesteld als blijkt dat door diens handelen het bouwwerk niet kan voldoen aan gestelde eisen of schade die aan het bouwwerk is veroorzaakt.

Vrijwillige CE-markering

Voor de meeste producten die in de bouwsector worden toegepast, bestaat een geharmoniseerde productnorm of is deze in ontwikkeling. Er zijn echter ook bouwproducten waarvoor geen Europese normen zijn of zullen worden opgesteld. Dit geldt bijvoorbeeld voor innovatieve producten en producten die op bestelling in kleine hoeveelheden worden gemaakt. In dat geval kunnen producenten zelf kiezen een testmethode te laten ontwikkelen, via EOTA. Men spreekt in dat geval van een "vrijwillige CE-markering" (voor meer informatie: website van Stichting Bouwkwiteit(SBK): www.bouwkwiteit.nl).

Ook kunnen fabrikanten er soms voor kiezen hun product zonder CE-markering op de markt te brengen of te voorzien van een ander keurmerk/certificaat. Voor producten die onder de reikwijdte van de Europese regelgeving vallen, bestaan hiervoor strenge regels.

Geen verplicht gebruik van producten met CE-markering

Afnemers van bouwproducten zijn niet verplicht alleen bouwproducten te gebruiken die zijn voorzien van een CE-markering. Zij kunnen ook kiezen voor producten zonder CE-markering. Wanneer een bouwer kiest voor een dergelijk product dan dient hij zelf aan te tonen dat deze van voldoende kwaliteit is en dat het bouwwerk, waarin de producten worden toegepast, voldoet aan de bouwtechnische eisen.

Erkende Kwaliteitsverklaringen

Naast de CE-markering op bouwproducten bestaan er in Nederland ook nog de "erkende kwaliteitsverklaringen" voor producten. Een "erkende kwaliteitsverklaring" is een verklaring die valt onder het door de minister van BZK "erkende stelsel van kwaliteitsverklaringen voor de bouw" en wordt afgegeven door een geaccrediteerde certificerende instelling in Nederland. Een erkende kwaliteitsverklaring wordt afgegeven op basis van een Beoordelingsrichtlijn (BRL), die door SBK is gepubliceerd en wordt beheerd.

Een dergelijke kwaliteitsverklaring moet informatie geven over de aansluiting van het product aan de bouwtechnische eisen in het Bouwbesluit 2012. Deze aansluiting vormt automatisch het bewijs bij de omgevingsvergunning dat aan bepaalde voorschriften van het Bouwbesluit is voldaan.

Artikel 1.11 Erkenning kwaliteitsverklaringen

1. Kwaliteitsverklaringen als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel i van de wet worden afgegeven op basis van een door Onze minister erkend stelsel van kwaliteitsverklaringen voor de bouw.
2. Bij ministeriële regeling kunnen voorschriften worden gegeven over het in het eerste lid bepaalde.

De rol en toepassing van private kwaliteitskeurmerken zal flink veranderen met het verplicht worden van de CE-markering op bouwproducten, door het Bouwbesluit 2012, en met het volledig van kracht worden van de Europese Verordening bouwproducten op 1 juli 2013.

De informatie over de CE-markering dient bijvoorbeeld los te staan van de private kwaliteitskeurmerken. Wanneer een fabrikant verklaart dat zijn product een bepaalde prestatie heeft op een specifiek, essentieel productkenmerk als bedoeld in de Verordening bouwproducten, dan moet hij dit doen met de CE-markering en de daaraan gekoppelde Prestatieverklaring (Declaration of Performance of DoP).

Erkende kwaliteitsverklaringen op basis van een Beoordelingsrichtlijn (BRL) mogen niet worden gebruikt als alternatief voor de CE-markering op het bouwproduct. Andere voorwaarde is dat de bepalingen in BRL-en niet strijdig mogen zijn met Europese technische specificaties.

Voor het testen en beoordelen van producten op de essentiële kenmerken zal straks in de BRL-en nog slechts kunnen worden

verwezen naar de Europese geharmoniseerde testmethoden. Wel mag de fabrikant er voor kiezen een product waarop CE-markering van toepassing is, te voorzien van een extra kwaliteitskeurmerk. Bijvoorbeeld om de afnemer te informeren over de minimale prestatie van het product, bepaald volgens de geldende Europese testmethoden. En daarnaast over de kwaliteitsaspecten die niet onder Europese regels vallen. De Harmonisatie Commissie Bouw (HCB) van SBK ziet toe op een goede doorvertaling van Europese regels naar de private kwaliteitskeurmerken.

Relatie met de voorschriften van Bouwbesluit 2012

Met het Bouwbesluit 2012 wordt de CE-markering verplicht gesteld voor die bouwproducten waarvoor een Europees geharmoniseerde norm beschikbaar is en waarvan de overgangperiode is verstreken (zie artikel 1.6 Bouwbesluit 2012).

Artikel 1.6 In de handel brengen

Het is verboden een bouwproduct in de handel te brengen waarvoor de Europese Commissie een geharmoniseerde norm heeft gepubliceerd en de co-existentieperiode met betrekking tot die norm is afgelopen, indien dat product niet is voorzien van de daarop betrekking hebbende CE-markering.

Fabrikanten of importeurs die informatie wensen over welke eisen uit het Bouwbesluit van toepassing zijn op hun product, kunnen met vragen terecht bij het Contactpunt Bouwproducten (zie website: www.rijksoverheid.nl/dossier/Bouwproducten).

Met de Verordening bouwproducten wordt de fabrikant verplicht het product dat een CE-markering draagt, te voorzien van een Prestatieverklaring. In deze "producenteigen-verklaring" kan hij de prestaties van het product op de voor het gebruik essentiële kenmerken (eigenschappen) omschrijven, maar hij is daartoe niet verplicht. Hij kan ook aangeven dat zijn product niet is getest op een specifiek kenmerk. Naar verwachting zal dit niet veel voorkomen, omdat de afnemer van het product deze kenmerken wel wil weten om op zijn beurt te kunnen beoordelen of het bouwwerk straks voldoet aan de bouwtechnische eisen.

De Verordening bouwproducten eist dat de fabrikant in de prestatieverklaring ten minste één essentieel kenmerk aangeeft. Daarbij is het zo dat wanneer de fabrikant de afnemer wil informeren over de prestaties van het product op de andere essentiële kenmerken die onder CE geregeld zijn, dat hij dit moet doen met de Prestatieverklaring. Hij mag hiervoor geen privaat keurmerk gebruiken als hij het niet ook via de CE-markering heeft geregeld. Verder ligt het in de rede dat de fabrikant voor de Nederlandse markt ten minste die kenmerken aangeeft waarmee kan worden aangetoond dat het bouwwerk met de toepassing van het product voldoet aan de eisen in het Bouwbesluit 2012.

Inhoud prestatieverklaring

Algemene gegevens

- de referentie van het producttype
- het toepasselijke conformiteitbeoordelingssysteem (of – systemen)
- het referentienummer en de datum van afgifte van de geharmoniseerde norm of het Europees beoordelingsdocument
- het referentienummer van de specifieke technische documentatie

Specifieke gegevens van het product

- het beoogde gebruik
- de lijst van essentiële kenmerken voor het beoogde gebruik als bepaald in de geharmoniseerde norm
- de prestatie van tenminste één essentieel kenmerk, relevant voor het beoogde gebruik
- de prestaties in niveaus of klassen (of een beschrijving) met betrekking tot de essentiële kenmerken, als vastgesteld door de Europese Commissie
- de prestaties in niveaus of klassen (of een beschrijving) met betrekking tot de essentiële kenmerken en gerelateerd aan het beoogde gebruik, waarvoor bepalingen bestaan in de markt waar de fabrikant zijn product wil leveren
- de in de lijst vermelde essentiële kenmerken waarvoor geen prestaties zijn bepaald, de benaming 'NPD' (No Performance Determined)
- in geval van een Europese technische beoordeling: de prestaties in niveaus of klassen (of in een beschrijving) van alle essentiële kenmerken als aangegeven in die technische beoordeling

Lidstaten kunnen voorschrijven in welke taal de prestatieverklaringen op hun grondgebied moeten zijn opgesteld.

In de module 'Werken met de CE-markering' www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bouwproducten/ce-markering-bouwproducten kunt u controleren of er een Europese norm bestaat voor een specifiek bouwproduct en wat de overgangperiode van de norm is. Wanneer de overgangperiode nog niet verstreken is, mag de fabrikant zelf besluiten of hij de CE-markering op het product wil aanbrengen. Als die wel verstreken is, moet de fabrikant zijn product voorzien van de CE-markering. In de artikelen 1.7 t/m 1.11 van Bouwbesluit 2012 worden voorschriften gegeven over hoe om te gaan met de CE-markering en Erkende Kwaliteitsverklaringen.

Betekenis van aansluitdocumenten

Producten voorzien van een privaat kwaliteitskeurmerk zijn vaak voorzien van een "erkende kwaliteitsverklaring". Met een dergelijke verklaring kan de aanvrager van een omgevingsvergunning aantonen dat met de correcte toepassing van het product wordt voldaan aan de in de erkende kwaliteitsverklaring genoemde eisen uit het Bouwbesluit 2012 (zie artikel 1.8).

Verder kan de "erkende kwaliteitsverklaring" ook worden gebruikt voor de aansluiting op de nationale eisen die (nog) niet door CE-markering worden gedekt, bijvoorbeeld de eisen in het Besluit bodemkwaliteit.

Artikel 1.8 Toepassing kwaliteitsverklaringen

Indien een bouwproduct of bouwproces aan bepaalde prestaties moet voldoen zodat het bouwwerk waarin het wordt toegepast voldoet aan een bij of krachtens dit besluit gestelde eis, is aan die eis voldaan indien het bouwproduct of bouwproces is toegepast overeenkomstig een op die eis toegesneden kwaliteitsverklaring.

In zo'n kwaliteitsverklaring staat aangegeven hoe het product moet worden toegepast om te kunnen voldoen aan de wettelijke eisen. Voor het bevoegd gezag is dit wettig bewijs dat het product in de toepassing voldoet aan de gestelde eisen.

Bij de CE-markering op bouwproducten worden nog niet zo vaak aansluitdocumenten, zoals we die wel kennen bij private keurmerken, aangetroffen. De CE-markering maakt dit echter wel mogelijk. Bij producten met CE-markering volgt de aansluiting aan de bouwregelgeving uit de door de fabrikant opgegeven testmethoden en waarden. Zodra de Verordening bouwproducten geheel van kracht is kan de aansluiting van de essentiële productkenmerken op het Bouwbesluit 2012 worden beoordeeld aan de hand van de prestatieverklaring. Daarnaast is het voor fabrikanten/importeurs ook mogelijk om in aanvulling op de prestatieverklaring een aansluitingsdocument voor CE-gemarkeerde producten te maken binnen het stelsel van erkende kwaliteitsverklaringen.

Het staat de fabrikant vrij om meer informatie aan te leveren dan minimaal wordt geëist met de Verordening bouwproducten. Het is aan de fabrikant of hij hiervan gebruik wil maken. Indien de markt

(afnemers bouwproducten) hier om vraagt kunnen producenten er zelf voor kiezen deze informatie mee te leveren met de productspecificaties van het product.

In ieder geval zijn de CE-markering en de prestatieverklaring voor het bevoegd gezag voldoende bewijs dat het product ook daadwerkelijk de door de fabrikant aangegeven prestatie op de essentiële kenmerken kan leveren voor de toepassing waarvoor het is getest. De overheid mag als markttoezichthouder voor wat betreft de door de fabrikant aangegeven prestatie op de essentiële kenmerken, alleen afgaan op wat er in de Prestatieverklaring van de fabrikant staat. De overheid als opdrachtgever dient haar eisen te stellen op grond van de Europese geharmoniseerde testmethoden en mag geen aanvullende eisen stellen aan die zelfde testmethoden.

Artikel 1.7 CE-markeringen

3e lid: Indien een bouwproduct aan bepaalde prestaties moet voldoen zodat het bouwwerk waarin het wordt toegepast voldoet aan een bij of krachtens dit besluit gestelde eis, is aan die eis voldaan indien het bouwproduct is toegepast overeenkomstig een op die eis toegesneden CE-markering.

Van belang is verder dat de CE-markering (met de prestatieverklaring) de enige manier is om de prestatie van een product op de kenmerken die volgen uit de eisen van het Bouwbesluit 2012 tot uitdrukking te brengen. Met andere woorden het is niet toegestaan om een product op de markt te brengen onder alleen een privaat kwaliteitskeurmerk wanneer de CE-markering van toepassing is op het product.

Wanneer het product en de kenmerken van het product vallen onder de reikwijdte van de Richtlijn bouwproducten, en straks de Verordening bouwproducten, dan moeten deze producten in ieder geval zijn voorzien van CE-markering en de daarbij behorende informatie. Dit geldt ook voor de aansluitdocumenten. Wanneer een fabrikant aansluiting wil aantonen op het Bouwbesluit 2012 dan moet hij dit doen via CE-markering. De eventuele erkende kwaliteitsverklaring die wordt opgesteld voor een product, kan dienen als extra informatie.

Drie mogelijke aansluitingen:

- 1) de aansluiting betreft een productkenmerk waarvoor de CE-markering verplicht is;
- 2) de aansluiting betreft een productkenmerk waarvoor de CE-markering vrijwillig is (Europese Technische Goedkeuring);
- 3) de aansluiting betreft een productkenmerk waarvoor (nog) geen CE-markering bestaat.

Wat betreft de situaties 2 en 3 kunnen de nationale bepalingsmethoden (BRL-en) worden gehanteerd om de aansluiting op het Bouwbesluit 2012 aan te tonen via een privaat kwaliteitskeurmerk. In situatie 1, waarbij sprake is van de essentiële productkenmerken, moet gebruik worden gemaakt van de Europese bepalingsmetho-

den voor de CE-markering. De prestatie van het product op essentiële productkenmerken mag wel worden geciteerd in de aansluitdocumenten van het private keurmerk.

In dit geval moet de CE-markering zijn aangebracht op het product en moet de fabrikant de noodzakelijke informatie van de CE-markering beschikbaar hebben en meesturen bij de levering van het product. Verder dient de CI (Certificerende Instelling), die het aansluitdocument opstelt, feitelijk te controleren of het product ook CE-markering draagt. Is dat niet het geval dan mag de erkende kwaliteitsverklaring niet worden afgegeven. Als de erkende kwaliteitsverklaring een hoger "AoC-niveau" (conformiteitsniveau voor de beoordeling en verificatie van de prestatiebestendigheid) aangeeft dan strikt vereist, dan zou ter voorkoming van misleiding aangegeven moeten worden welk niveau volgens CE-markering reeds voldoende is.

- Op 25 april 2012 vindt een congres over het Bouwbesluit 2012 plaats. Tijdens deze dag gaan betrokkenen met elkaar in gesprek over het nieuwe Bouwbesluit. De minister van BZK zal deze dag openen.
- Er zijn en worden diverse presentaties in het land gegeven en artikelen gepubliceerd over het Bouwbesluit 2012.
- De bestaande Helpdesk bouwregelgeving en brandveilig gebruik en de Adviescommissie praktijktoepassing brandveiligheid zijn voortgezet.
- Het meldpunt Bouwbesluit 2012 is opengesteld. Hier kan men melding doen van een inconsistentie of onduidelijkheid in het Bouwbesluit 2012, de bijbehorende ministeriële regeling en de indieningvereisten die gelden bij het aanvragen van een omgevingsvergunning voor bouwen.

Meer informatie over het Bouwbesluit 2012 is te vinden op de website van de rijksoverheid www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bouwregelgeving. In de digitale Nieuwsbrief Bouwen met Kwaliteit wordt ruim aandacht aan het Bouwbesluit 2012 besteed. Op bovengenoemde website kunt u zich op deze nieuwsbrief abonneren.

Meer informatie?

De inwerkingtreding van het Bouwbesluit 2012 is ondersteund door een goede uitleg van het besluit. De voorlichtingsmiddelen die hierbij zijn ingezet zijn divers.

- Van september tot en met december 2011 zijn gratis opleidingen voor het bevoegde gezag gegeven. Bij deze trainingen is gebruik gemaakt van het Praktijkboek Bouwbesluit 2012. Een pdf-versie hiervan kunt u vinden op www.rijksoverheid.nl.
- Deze brochure is het informatieblad over het Bouwbesluit 2012 CE-markering en erkende kwaliteitsverklaringen. Er zijn diverse informatiebladen over verschillende onderwerpen uit het Bouwbesluit 2012. Deze staan op www.rijksoverheid.nl/bouwregelgeving.
- Op <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bouwregelgeving/bouwbesluit-2012> staat de integrale tekst van het Bouwbesluit 2012 en het bijbehorende Besluit wijziging Bouwbesluit 2012 (veegbesluit). Samen vormen zij het nieuwe Bouwbesluit. Ook staat hier een doorlopende tekst van de bijbehorende toelichtingen.
- Op dezelfde site staat een transponeringstabel waarin is terug te vinden waar artikelen uit het Bouwbesluit 2003, het Gebruiksbesluit, de Model Bouwverordening (MBV) en andere relevante regelgeving zijn terecht gekomen in het Bouwbesluit 2012.